

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL MEDŽIOKLĖS EGZAMINO TVARKOS IR PROGRAMOS IR MEDŽIOTOJŲ
MOKYMO KURSŲ IR STAŽUOTĖS PROGRAMOS PATVIRTINIMO**

2002 m. rugsėjo 30 d. Nr. 510
Vilnius

Siekdamas užtikrinti Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo (Žin., 2002, Nr. 65-2634) 5 straipsnio 2 dalies 7 punkto ir 14 straipsnio 1 dalies įgyvendinimą:

1. T v i r t i n u Medžioklės egzamino tvarką ir programą ir Medžiotojų mokymo kursų ir stažuotės programą (pridedama).
2. N u s t a t a u, kad Medžioklės egzamino tvarka ir programa ir Medžiotojų mokymo kursų ir stažuotės programa įsigalioja nuo 2002 m. spalio 1 d.
3. Aplinkos ministerijos informacijos kompiuterinėje sistemoje v a d o v a u t i s reikšminiu žodžiu „gyvūnija“.

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos
ministro
2002 m. rugsėjo 30 d. įsakymu
Nr. 510

MEDŽIOKLĖS EGZAMINO TVARKA IR PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Stojantysis į medžiotojus, įvykdeš Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo ir Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių reikalavimus, kiekvienais metais, apskrities teisės medžioti suteikimo ir panaikinimo komisijos (toliau – Komisija) paskelbtu laiku, turi teisę du kartus mėginti laikyti medžioklės egzaminą.

2. Medžioklės egzaminą sudaro teorinis ir šaudymo egzaminai, kurių seką nustato Komisija. Abiejų egzaminų rezultatai fiksuojami Komisijos posėdžio protokoluose (1 ir 2 priedai), kuriuos pasirašo visi Komisijos nariai, dalyvavę egzamine. Pagal šiuos protokolus Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių nustatyta tvarka išlaikiusiems medžioklės egzaminą asmenims išduodami medžiotojo bilietai.

3. Komisija, dalyvaujant ne mažiau kaip trims jos nariams, išklausiusi egzaminuojamojo atsakymus į visus jam tekusio teorinio egzamino bilieto klausimus, kolegialiai įvertina ir sprendžia, įskaityti ar neįskaityti egzaminą. Egzaminavimą galima nutraukti, jeigu egzaminuojamasis neatsako arba neteisingai atsako į tris klausimus. Ypatingas dėmesys kreipiamas į saugaus elgesio medžioklėje reikalavimų išmanymą.

4. Egzaminavimo tvarką (egzaminą priima visa Komisija ar jos nariai pasiskirsto pagal klausimų profilį ir kompetenciją atskirose srityse, taip pat atsakymų pateikimo formą bei kitus organizacinius klausimus), atsižvelgdama į Komisijos dydį bei sudėtį, nustato pati Komisija, įteisindama tai savo protokolu.

II. TEORINIO EGZAMINO PROGRAMA

1 bilietas

1. Medžioklės reikšmė įvairiuose žmonių visuomenės vystymosi etapuose. Medžioklės istorija Lietuvoje.

2. Briedis: išvaizda, amžiaus nustatymas, gyvenamoji aplinka, mityba, veisimasis, gyvenimo būdas, pėdsakai, medžioklės terminai ir būdai, trofėjai ir jų paruošimas, poveikis žemės ir miškų ūkiui.

3. Laukinės žąsys (išskyrus rūšis, įtrauktas į Raudonąją knygą): išvaizda, gyvenamoji aplinka, mityba, veisimasis, gyvenimo būdas, pėdsakai, medžioklės terminai ir būdai.

4. Medžioklėje naudojami įrankiai ir priemonės.

5. Medžioklinių šautuvų klasifikacija.

6. Medžioklinio šuns pasirinkimas, išsigijimas, priežiūra, mokymas.
7. Įvairių kraštovaizdžio komponentų (miškų, pelkių, laukų, žemės ūkio naudmenų ir kt.) įtaka medžiojamosios faunos gausumui.
8. Draudžiami Lietuvoje medžioti žvėrys ir paukščiai.
Saugus elgesys medžioklėje.
  1. Kada užtaisomas medžioklinis šautuvas? Atsargumo priemonės užtaisant medžioklinį šautuvą.
  2. Koks atstumas laikomas pavojingu šaudant iš medžioklinio šautuvo, užtaisyto kulkomis (lygiavamzdžio ir graižtvinio), grankulkėmis, stambiais ir smulkiais šratais?
  3. Galimos šūvių kryptys iš pagrindinės linijos, medžiojant su varovais, kai medžiotojai išrikiuojami ir flanguose. Kur tokiu atveju statomi kraštiniai pagrindinės linijos medžiotojai?
  4. Saugaus elgesio reikalavimai medžiojant paukščius.
  5. Medžioklės vadovo elgesys, įvykus nelaimingam atsitikimui, susijusiam su Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių pažeidimu.

2 bilietas

1. Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugija, jos istorija, kitos Lietuvos medžiotojų visuomeninės organizacijos, tarptautinės medžiotojų organizacijos.
2. Taurusis elnias: išvaizda, amžiaus nustatymas, gyvenamoji aplinka, mityba, veisimasis, gyvenimo būdas, pėdsakai, medžioklės terminai ir būdai, trofėjai ir jų paruošimas, poveikis žemės ir miškų ūkiui.
3. Laukinės antys (išskyrus rūšis, įtrauktas į Raudonąją knygą), laukiai: išvaizda, gyvenamoji aplinka, mityba, veisimasis, gyvenimo būdas, pėdsakai, medžioklės terminai ir būdai.
4. Medžioklės būdai.
5. Lygiavamzdis šautuvas, jo dalys.
6. Kurtai ir skalikai, jų veislės, naudojimas medžioklei.
7. Ūkinės žmonių veiklos įtaka medžiojamiesiems gyvūnams.
8. Draudžiami Lietuvoje medžioklės būdai, priemonės, įrankiai.
Saugus elgesys medžioklėje.
  1. Kaip saugomas šautuvas ne medžioklės metu?
  2. Saugaus elgesio reikalavimai priešaudant medžioklinius šautuvus.
  3. Užtaisyto medžioklinio šautuvo padėtis medžioklės metu.
  4. Galimos šūvių kryptys, medžiojant su varovais, kai medžiotojai išrikiuojami ir kairiajame flange.
  5. Kaip ir kada galima ieškoti pašauto žvėries?

3 bilietas

1. Įstatymai ir poįstatyminiai teisės aktai, reglamentuojantys medžioklę ir su ja susijusią veiklą.
2. Stirna: išvaizda, amžiaus nustatymas, gyvenamoji aplinka, mityba, veisimasis, gyvenimo būdas, pėdsakai, medžioklės terminai ir būdai, trofėjai ir jų paruošimas, poveikis žemės ir miškų ūkiui.
3. Kurapka, fazanas: išvaizda, gyvenamoji aplinka, mityba, veisimasis, gyvenimo būdas, pėdsakai, medžioklės terminai ir būdai.
4. Gyvūnų elgsenos panaudojimas juos medžiojant (paros aktyvumas, ruja, tuoktuvinis elgesys, reakcija į sužeidimą ir t.t.).
5. Graižtvinis šautuvas, jo dalys.
6. Pėdsekiai šunys, jų veislės, naudojimas medžioklei. Kitos šunų, naudojamų kaip pėdsekiai, veislės.
7. Medžiojamųjų gyvūnų apskaita, jos metodai.
8. Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių draudimai, susiję su medžioklės įrankių ir priemonių naudojimu medžioklės plotuose.
Saugus elgesys medžioklėje.
  1. Kokiomis aplinkybėmis negalima šaudyti?
  2. Kaip elgtis, jei šautuvas, nuspaudus gaiduką, neiššauna?
  3. Galimos šūvių kryptys, medžiojant su varovais, kai medžiotojai išrikiuojami ir dešiniajame flange.
  4. Kada galima ir kada negalima šaudyti į varovų pusę?
  5. Saugaus elgesio reikalavimai medžiojant iš bokštelių.

4 bilietas

1. Teisė medžioti, medžioklės plotų vienetai ir teisės naudoti juose medžiojamųjų gyvūnų išteklius suteikimo tvarka, medžioklės produkcijos panaudojimas.

2. Dėmėtasis elnias, danielius, muflonas: išvaizda, gyvenamoji aplinka, mityba, veisimasis, gyvenimo būdas, pėdsakai, medžioklės terminai ir būdai, trofėjai ir jų paruošimas.

3. Laukiniai karveliai (išskyrus rūšis, įtrauktas į Raudonąją knygą): išvaizda, gyvenamoji aplinka, mityba, veisimasis, gyvenimo būdas, pėdsakai, medžioklės terminai ir būdai.

4. Atrankinė kanopinių žvėrių medžioklė.

5. Šaudmenys lygiavamzdžiams ir graižtviniams šautuvams.

6. Laikos, jų veislės, naudojimas medžioklei.

7. Kanopinių žvėrių tankumo normos, medžiojamųjų gyvūnų daroma žala ir apsaugos priemonės.

8. Draudžiami Lietuvoje naudoti medžiokliniai šautuvai.

Saugus elgesys medžioklėje.

1. Ar galima perduoti šautuvą asmenims, neturintiems teisės medžioti, kitiems medžiotojams?

2. Ar galima šaudyti vienu metu iš dviejų šautuvo vamzdžių?

3. Ar galima pasitraukti iš stovėjimo vietos medžiotojų linijoje?

4. Galimos šūvių kryptys, medžiojant su varovais, kai medžiotojai išrikiuojami ir abiejuose flanguose. Kur statomas pirmasis flanginis medžiotojas?

5. Saugaus elgesio reikalavimai, medžiojant kiškius laukuose.

5 bilietas

1. Medžioklės eiga, medžioklės dokumentai, medžiotojo dokumentai.

2. Pilkasis kiškis: išvaizda, gyvenamoji aplinka, mityba, veisimasis, gyvenimo būdas, pėdsakai, medžioklės terminai ir būdai, poveikis žemės ir miškų ūkiui.

3. Slanka, perkūno oželis: išvaizda, gyvenamoji aplinka, mityba, veisimasis, gyvenimo būdas, medžioklės terminai ir būdai.

4. Medžioklės inventorių (žiūronai, medžiokliniai peiliai, vilbynės, medžiotojo apranga ir kt.).

5. Medžioklinio šautuvo pasirinkimas ir įsigijimas.

6. Terjerai ir taksai, jų veislės, naudojimas medžioklei.

7. Miškų ūkyje galimi darbai, gerinantys gyvenimo sąlygas medžiojamiesiems gyvūnams.

8. Šautuvai ir šaudmenys, draudžiami naudoti kanopinių žvėrių medžioklėse.

Saugus elgesys medžioklėje.

1. Kur turi būti nukreipti šautuvo vamzdžiai: a) stovint medžiotojų linijoje medžioklių su varovais metu; b) medžiojant grandine; c) medžiojant iš bokštelių; d) esant medžiotojų susirinkimo vietose?

2. Saugaus elgesio reikalavimai vežant medžioklinius šautuvus.

3. Ar galima šaudyti sėdint, klūpant ir gulomis?

4. Ką daryti, jeigu iš šautuvo lizdo nesiseka išimti šovinių?

5. Galimos šūvių kryptys iš flangų, medžiojant su varovais, kai medžiotojai išrikiuojami ir abiejuose flanguose.

6 bilietas

1. Pagrindinės ekologijos sąvokos.

2. Medžiojamiesiems gyvūnams priskiriami, tačiau į Raudonąją knygą įtraukti arba uždrausti medžioti žvėrys – stumbras, rudoji meška, lūšis, baltasis kiškis, ūdra, europinė audinė: išvaizda, gyvenamoji aplinka, mityba, veisimasis, gyvenimo būdas, pėdsakai, nykimo priežastys, apsaugos būdai ir priemonės.

3. Paukščiai, kurių skaičių būtina reguliuoti: išvaizda, gyvenamoji aplinka, mityba, veisimasis, gyvenimo būdas, pėdsakai, medžioklės terminai ir būdai.

4. Pirminis žvėrių išdorojimas. Pirminio žvėrių išdorojimo aikštelės.

5. Lygiavamzdžio ir graižtvinio šautuvo prišaudymas ir šaudymas iš jų medžioklės metu.

6. Paukštiniai šunys, jų veislės, naudojimas medžioklei.

7. Ramybės zonos, remizės, pašariniai laukeliai, pašariniai augalai.

8. Medžioklės taisyklių draudimai, susiję su medžioklės produkcijos naudojimu.

Saugus elgesys medžioklėje.

1. Ką reikia patikrinti, paėmus į rankas medžioklinį šautuvą?

2. Galimos šūvių kryptys iš pagrindinės linijos, medžiojant su varovais, kai medžiotojai išrikiuojami ir flanguose. Kur tokiu atveju statomi kraštiniai pagrindinės linijos medžiotojai?

3. Kaip elgtis su medžiokliniu šautuvu: a) šokant per upelį, b) einant per slidų lieptą, c) lipant per tvorą?

4. Ar galima turėti šautuvą ir šaudyti varovų linijoje einantiems medžiotojams?

5. Kokių priemonių turi imtis medžioklės vadovas, jeigu kai kurie medžiotojai nesilaiko Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių reikalavimų?

7 bilietas

1. Valstybinė aplinkos apsaugos struktūra Lietuvoje.
2. Vilkas, lapė, mangutas: išvaizda, gyvenamoji aplinka, mityba, veisimasis, gyvenimo būdas, pėdsakai, medžioklės terminai ir būdai, trofėjai ir jų paruošimas, poveikis žemės ūkiui ir medžiojamiesiems gyvūnams, jų reikšmė platinant užkrečiamąsias ligas.
3. Medžiojamiesiems gyvūnams priskiriami, tačiau į Raudonąją knygą įtraukti arba uždrausti medžioti paukščiai – laukinės žąsys, laukinės antys, laukiniai karveliai, jerubė, kurtinys, tetervinas, putpelė: išvaizda, gyvenamoji aplinka, mityba, veisimasis, gyvenimo būdas, pėdsakai, nykimo priežastys, apsaugos būdai ir priemonės.
4. Veterinariniai reikalavimai medžioklei. Būdingiausias medžiojamųjų žvėrių ir paukščių ligos.
5. Medžioklinio šautuvo laikymas ir priežiūra.
6. Medžioklėje naudojami plėšrieji paukščiai.
7. Medžiojamųjų gyvūnų išsaugojimo priemonės žemės ūkio darbų metu.
8. Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių draudimai, susiję su veterinariniais reikalavimais.

Saugus elgesys medžioklėje.

1. Galimos šūvių kryptys, medžiodant su varovais, kai medžiotojai išrikiuojami ir kairiajame flange.
2. Ar galima šauti žvėrį, atbėgusį prie medžiotųjų linijos prieš prasidedant varymui?
3. Dėl kokių priežasčių būtina nutraukti medžioklę?
4. Kada galima pasitraukti iš stovėjimo vietos medžiotųjų linijoje ir: a) prieiti prie nušauto ar sužeisto žvėries; b) persekioti sužeistą žvėrį?
5. Saugus elgesys su medžiokliniu šautuvu pervažiuojant iš vienos medžioklės vietos į kitą.

8 bilietas

1. Saugomos teritorijos (rezervatai, valstybiniai parkai, draustiniai ir kt.).
2. Barsukas, miškinė kiaunė, akmeninė kiaunė, kanadinė audinė, juodasis šeškas: išvaizda, gyvenamoji aplinka, mityba, veisimasis, gyvenimo būdas, pėdsakai, medžioklės terminai ir būdai, trofėjai ir jų paruošimas.
3. Lietuvoje gyvenantys plėšrieji paukščiai. Trumpa rūšių apžvalga.
4. Medžioklės trofėjai, jų paruošimas, vertinimas, medžioklės trofėjų apžiūros ir parodos.
5. Medžiokliniai lankai ir arbaletai.
6. Medžioklinių šunų lauko bandymai, apžiūros, parodos.
7. Medžiojamųjų gyvūnų globa žiemą.
8. Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių draudimai, susiję su medžiojamosios faunos ir medžioklinių įrengimų apsauga.

Saugus elgesys medžioklėje.

1. Kaip elgtis išardant arba sudedant medžioklinį šautuvą?
2. Galimos šūvių kryptys, medžiodant su varovais, kai medžiotojai išrikiuojami ir dešiniajame flange.
3. Medžioklinio šautuvo padėtis pereinant iš vienos medžioklės vietos į kitą, kai lyja arba sniega.
4. Kaip turi būti įrengtas žvėrių tykojimo bokštelis?
5. Kokiame aukštyje galima šaudyti prie vandens telkinio pakrantės skrendančius paukščius?

9 bilietas

1. Lietuvos Raudonoji knyga, gyvūnai, įtraukti į Raudonąją knygą.
2. Šernas: išvaizda, amžiaus nustatymas, gyvenamoji aplinka, mityba, veisimasis, gyvenimo būdas, pėdsakai, medžioklės terminai ir būdai, trofėjai ir jų paruošimas, poveikis žemės ir miškų ūkiui. Šernų platinamos užkrečiamos ligos.
3. Labiausiai Lietuvoje paplitusios nemedžiojamų paukščių rūšys.
4. Medžioklės tradicijos ir etika.
5. Lygiavamzdžio šautuvo šovinių užtaisymas.
6. Paukščiai viliokliai.
7. Biotechniniai įrengimai.
8. Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių draudimai, susiję su elninių žvėrių patinų medžiokle.

Saugus elgesys medžioklėje.

1. Kada galima išlipti iš žvėrių tykojimo bokštelio?

2. Galimos šūvių kryptys, medžiojant su varovais, kai medžiotojai išrikiuojami ir abiejuose flanguose. Kur statomas pirmasis flanginis medžiotojas?
3. Saugaus elgesio ypatumai medžiojant žiemą.
4. Ką reikia patikrinti įtartino (silpno, užsitęsusio) šūvio atveju?
5. Kaip reikia elgtis persekiojant ir pribaižiant sužeistą žvėrį?

10 bilietas

1. Priešgaisrinė ir sanitarinė miškų apsauga.
2. Bebras, ondatra: išvaizda, gyvenamoji aplinka, mityba, veisimasis, gyvenimo būdas, pėdsakai, medžioklės terminai ir būdai, poveikis žemės ir miškų ūkiui.
3. Labiausiai Lietuvoje paplitę nemedžiojamų žvėrių rūšys.
4. Kailių lupimo būdai ir jų pirminis paruošimas.
5. Medžioklinių šautuvų sistemos, juos gaminančios firmos, optiniai taikikliai.
6. Medžioklei naudojami gyvūnai.
7. Gyvūnų aklimatizacija ir reaklimatizacija, veisimas nelaisvėje.
8. Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių laikymosi kontrolė.

Saugus elgesys medžioklėje.

1. Galimos šūvių kryptys iš flangų, medžiojant su varovais, kai medžiotojai išrikiuojami ir abiejuose flanguose.
2. Saugus elgesys, šaudant iš medžioklinio šautuvo (lygiavamzdžio ir graižtvinio) kulkomis.
3. Bokštelių išdėstymas ir medžiotojų pasiskirstymas tykojant žvėrių.
4. Saugus elgesys medžiojant prie kelių.
5. Saugus elgesys sėlinant.

III. ŠAUDYMO EGZAMINO PROGRAMA

1. Šaudymo egzaminą priima ne mažiau kaip trys Komisijos nariai. Šio egzamino metu stojantysis į medžiotojus privalo pademonstruoti, kad moka elgtis su šautuvu, moka jį išardyti ir surinkti, užtaisyti, atlikdamas šaudymo pratimą, laikosi saugaus elgesio reikalavimų. Nesugebantiems įvykdyti šių pradinių reikalavimų neleidžiama toliau dalyvauti egzamine.

2. Praktinio šaudymo egzamine galima naudoti du pratimus: „šaudymas į bėgantį šerną“ arba „šaudymas į lėkšteles“ tranšėjiniame arba apvaliame stende. Konkretų pratimą pagal turimas galimybes, atsižvelgdama į egzaminuojamųjų pageidavimus, pasirenka Komisija.

3. Naudojant pratimą „šaudymas į bėgantį šerną“, egzaminuojamasis turi teisę atlikti dvi šaudymo serijas po penkis šūvius. Egzaminas yra išlaikytas, jeigu egzaminuojamasis, šaudydamas iš standartinės padėties kulkomis, nors vienoje serijoje tris kartus pataiko į šerno siluetą.

4. Naudojant pratimą „šaudymas į lėkšteles“ apvaliame arba tranšėjiniame stende, egzaminuojamajam leidžiama atlikti dvi šaudymo serijas po penkiolika šūvių. Lėkštelės skridimo kryptis ir atstumas šaudančiajam turi būti žinomi iš anksto. Egzaminas įskaitomas, jeigu egzaminuojamasis nors vienoje serijoje numuša ne mažiau kaip septynias lėkšteles.

Medžioklės egzamino tvarkos ir programos
1 priedas

APSKRITIES TEISĖS MEDŽIOTI SUTEIKIMO IR PANAIKINIMO KOMISIJA

TEORINIO MEDŽIOKLĖS EGZAMINO PROTOKOLAS

200__ m. _____ d. Nr.

(vieta)

Teisės medžioti suteikimo ir panaikinimo komisijos pirmininkas _____

Nariai _____

Egzaminas vyko 200__ m. _____ d.

Teorinio medžioklės egzamino rezultatai:

Eil. Nr.	Egzaminuojamojo vardas, pavardė	Asmens kodas	Teorinio medžioklės egzamino programos bilieto Nr.	[vertinimas

Teorinį medžioklės egzaminą išlaikė __ asmenų, neišlaikė __ asmenų. Neišlaikę teorinio medžioklės egzamino asmenys pakartotinai egzaminuojami 200__ m. _____ d.

Komisijos pirmininkas _____

(parašas)

(vardas, pavardė)

Nariai _____

(parašas)

(vardas, pavardė)

_____ APSKRITIES TEISĖS MEDŽIOTI SUTEIKIMO IR
PANAIKINIMO KOMISIJA

**ŠAUDYMO EGZAMINO
PROTOKOLAS**

200__ m. _____ d. Nr.

_____ (vieta)

Teisės medžioti suteikimo ir panaikinimo komisijos pirmininkas

_____

Nariai _____

Šaudymo egzaminas vyko 200__ m. _____ d.

Šaudymo egzamino rezultatai:

1. Pratimas „Šaudymas į bėgantį šerną“:

Eil. Nr.	Egzaminuojamojo vardas, pavardė	Asmens kodas	Rezultatai		Įvertinimas
			1 bandymu	2 bandymu	

2. Pratimas „Šaudymas į lėkšteles“:

Eil. Nr.	Egzaminuojamojo vardas, pavardė	Asmens kodas	Rezultatai		Įvertinimas
			1 bandymu	2 bandymu	

Šaudymo egzaminą išlaikė __ asmenų, neišlaikė __ asmenų. Neišlaikę šaudymo egzamino asmenys pakartotinai egzaminuojami 200__ m. _____ d.

Komisijos pirmininkas _____

(parašas)

(vardas, pavardė)

Nariai _____

(parašas)

(vardas, pavardė)

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos
ministro
2002 m. rugsėjo 30 d. įsakymu
Nr. 510

MEDŽIOTOJŲ MOKYMO KURSŲ IR STAŽUOTĖS PROGRAMA

I. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

1. Išklaustyti medžiotojų mokymo kursus ir atlikti stažuotę pagal šią programą privalo visi asmenys, besirengiantys laikyti medžioklės egzaminą, išskyrus aukštųjų ir aukštesniųjų mokyklų studentus, kuriems pagal jų mokymo programas buvo dėstomi medžioklės pagrindų kursai.

2. Medžiotojų mokymo kursus gali rengti medžiotojų visuomeninės organizacijos, vienijančios medžiotojų klubus ir būrelius ir biologinio profilio mokslo ir mokymo įstaigos. Teisę mokyti pagal šią programą turi biologai, miškininkai, veterinarijos specialistai, Aplinkos ir Vidaus reikalų ministerijų sistemų darbuotojai, medžioklės trofėjų ekspertai ir ekspertai kinologai. Asmenims, išklausiusiems medžiotojų mokymo kursus, jų organizatoriai privalo išduoti kursų baigimo pažymėjimą.

3. Vienų metų stažuotė atliekama medžiotojų kolektyvuose. Apie jos atlikimą stažuotės organizatoriai privalo išduoti pažymą, patvirtintą kolektyvo vadovo parašu ir antspaudu.

II. MEDŽIOTOJŲ MOKYMO KURSŲ PROGRAMA

1 TEMA: MEDŽIOKLĖS ISTORIJA, MEDŽIOTOJŲ ORGANIZACIJOS IR MEDŽIOKLĖS TEISĖ

1.1. Medžioklės istorija:

1.1.1. medžioklės reikšmė įvairiuose žmonių visuomenės vystymosi etapuose: pirmykštėje žmonių bendruomenėje, viduramžiuose, šiuolaikinėje visuomenėje;

1.1.2. medžioklė Lietuvoje nuo viduramžių iki XX amžiaus. Kazimiero teisynas 1468 m., Pirmasis Lietuvos statutas 1529 m., Antrasis Lietuvos statutas 1568 m., Trečiasis Lietuvos statutas 1588 m., Valakų įstatymas 1577 m., Karališkoji girių ordinacija 1641 m. (Vladislovo Vazos), Grigorijaus Valavičiaus miškų revizija 1559 m., carinės Rusijos medžioklės įstatymai;

1.1.3. medžioklė tarpukario Lietuvoje. Medžioklės laikinosios taisyklės 1920 m. (prof. P. Matulionio), Medžioklės įstatymas 1925 m., Medžioklės įstatymas ir medžioklės taisyklės 1935 m. (papildymai 1936 m., 1937 m.);

1.1.4. medžioklė sovietmečio Lietuvoje. „Dėl medžioklės taisyklių Lietuvos TSR“ 1946 m., Medžioklės taisyklės 1947, 1951, 1956, 1970 m., nutarimas „Dėl didelių trūkumų tvarkant medžioklės ūkį“ 1989 m., Medžioklės LTSR teritorijoje taisyklės 1990 02 20;

1.1.5. medžioklė nepriklausomoje Lietuvoje. Nutarimas „Dėl medžioklės ūkio tvarkymo Lietuvos Respublikoje“ ir Laikinieji medžioklės ūkio tvarkymo nuostatai 1993 m. Nutarimas „Dėl medžioklės tvarkymo Lietuvos Respublikoje“ ir Medžioklės Lietuvos Respublikoje nuostatai 1994 m. Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklės 1995 m., Medžioklės Lietuvos Respublikoje nuostatai ir Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklės 2000 m., Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymas, 2002 m.

1.2. Medžiotojų organizacijos:

1.2.1. medžiotojų organizacijų federacija prie Europos Tarybos (FACE), Tarptautinė medžioklės ir medžiojamųjų gyvūnų apsaugos taryba (CIC), kitos tarptautinės organizacijos, susijusios su medžiokle;

1.2.2. Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugija, kitos Lietuvos medžiotojų organizacijos, jų istorija.

1.3. Įstatymai ir įstatyminiai aktai, reglamentuojantys medžioklę ir su ja susijusią veiklą:

1.3.1. Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymas, 2002 m.:

1.3.1.1. nuosavybės teisė į medžiojamuosius gyvūnus ir jų išteklių naudojimo teisė;

1.3.1.2. medžioklės plotų vienetai ir teisės naudoti juose medžiojamųjų gyvūnų išteklius suteikimo tvarka;

1.3.1.3. teisė medžioti;

- 1.3.1.4. atsakomybė už įstatymo pažeidimus ir medžiojamųjų gyvūnų padarytos žalos atlyginimas;
- 1.3.2. Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklės:
  - 1.3.2.1. teisės medžioti suteikimas;
  - 1.3.2.2. medžioklės įrankiai, priemonės, būdai ir terminai;
  - 1.3.2.3. medžioklės dokumentai;
  - 1.3.2.4. medžioklės eiga;
  - 1.3.2.5. medžiojamųjų gyvūnų sumedžiojimo limitų nustatymas;
  - 1.3.2.6. medžioklės produkcija ir jos naudojimas. Veterinariniai reikalavimai;
  - 1.3.2.7. su medžiokle susijusi draudžiama veikla;
  - 1.3.2.8. Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių vykdymo kontrolė;
- 1.3.3. įstatymai ir poįstatyminiai teisės aktai, reglamentuojantys medžioklinių lygiavamzdžių ir graižtvinių šautuvų įsigijimo ir laikymo tvarką;
- 1.3.4. Administracinės teisės pažeidimų kodeksas ir Žalos, padarytos laukinei gyvūnijai, atlyginimo metodika;
- 1.3.5. Medžiojamųjų gyvūnų padarytos žalos žemės ūkio pasėliams ir miškui apskaičiavimo metodika;
- 1.3.6. kiti su medžiokle susiję įstatymai ir poįstatyminiai teisės aktai: Laukinės gyvūnijos įstatymas, Miškų įstatymas, Saugomų teritorijų įstatymas ir kt.

2 TEMA: ŽVĖRIŲ IR PAUKŠČIŲ BIOLOGIJA

2.1. Medžiojamajai faunai priskiriami žvėrys: stumbras, briedis, taurasis elnias, dėmėtasis elnias, stirna, danielius, muflonas, šernas, pilkasis kiškis, baltasis kiškis, bebras, ondatra, miškinė kiaunė, akmeninė kiaunė, europinė audinė, kanadinė audinė, juodasis šeškas, ūdra, šermuonėlis, žebenkštis, barsukas, vilkas, lapė, mangutas, lūšis, rudoji meška:

- 2.1.1. paplitimas, gausumas;
- 2.1.2. morfologija ir morfometrija:
  - 2.1.2.1. išvaizda, plaukų danga, šėrimasis;
  - 2.1.2.2. svoris, kūno matmenys;
  - 2.1.2.3. kaukolė, dantų vystymasis ir kaita;
  - 2.1.2.4. gyvo žvėries amžiaus nustatymas;
  - 2.1.2.5. sumedžioti žvėries amžiaus nustatymas;
  - 2.1.2.6. kanopinių žvėrių ragai: biologinė paskirtis, vystymasis.
- 2.1.3. Biologinės ir ekologinės ypatybės:
  - 2.1.3.1. gyvenamoji aplinka;
  - 2.1.3.2. mityba;
  - 2.1.3.3. veisimasis;
  - 2.1.3.4. teritorija, paros aktyvumas;
  - 2.1.3.5. veiklos žymės, pėdsakai;
  - 2.1.3.6. populiacijos struktūra;
  - 2.1.3.7. natūralūs priešai.

2.2. Medžiojamajai faunai priskiriami paukščiai: laukinės žąsys, laukinės antys, laukys, kurtinys, tetervinas, jerubė, kurapka, fazanas, putpelė, laukiniai karveliai, slanka, perkūno oželis, varminiai paukščiai, pilkasis garnys, didysis kormoranas:

- 2.2.1. paplitimas, gausumas;
- 2.2.2. morfologija ir morfometrija:
  - 2.2.2.1. išvaizda, plunksnos, šėrimasis;
  - 2.2.2.2. svoris, matmenys;
  - 2.2.2.3. snapas, jo forma;
- 2.2.3. biologinės ir ekologinės ypatybės:
  - 2.2.3.1. gyvenamoji aplinka;
  - 2.2.3.2. mityba;
  - 2.2.3.3. veisimasis;
  - 2.2.3.4. teritorija, paros aktyvumas, migracijos;
  - 2.2.3.5. veiklos žymės pėdsakai;
  - 2.2.3.6. populiacijos struktūra;
  - 2.2.3.7. natūralūs priešai.

2.3. Nemedžiojami žvėrys: vabzdžiaėdžiai, šikšnosparniai, graužikai, banginiai, ruoniai. Trumpa rūšių apžvalga.

2.4. Nemedžiojami paukščiai: nariniai, kraginiai, gandriniai, žąsiniai, plėšrieji, vištiniai, gerviniai, sėjikiniai, karveliniai, gegutiniai, pelėdiniai, lėliniai, čiurliniai, žalvariniai, geniniai ir žvirbliniai paukščiai. Trumpa rūšių apžvalga.

3 TEMA: MEDŽIOKLĖS TECHNOLOGIJA

3.1. Medžioklėje naudojami įrankiai:

3.1.1. medžiokliniai lygiavamzdžiai, graižtviniai ir kombinuoti šautuvai su optiniais taikikliais ar be jų;

3.1.2. lankai ir arbaletai su optiniais taikikliais ar be jų (iki 2004 04 01);

3.1.3. tinklai, graibštai, gaudyklės, užtikrinantys gyvo ir nesužeisto gyvūno pagavimą;

3.1.4. selektyvūs spąstai, užtikrinantys staigią pagauto gyvūno žūtį;

3.1.5. už galūnių sulaukiantys spąstai – tik bebrams.

3.2. Medžioklėje naudojamos priemonės:

3.2.1. iškamšos, profiliai, muliažai, natūralūs masalai, feromoniniai jaukai, gyvi ir nesužeisti laukiniai gyvūnai;

3.2.2. peiliai, vėliavėlės;

3.2.3. grynaveisliai medžiokliniai šunys, plėšrieji paukščiai, žirgai;

3.2.4. žiūronai, naktinio stebėjimo prietaisai, stacionarūs ir kilnojami tykojimo bokšteliai, natūralios bei dirbtinės priedangos, slėptuvės;

3.2.5. sausumos ir vandens transporto priemonės;

3.2.6. medžiokliniai prožektoriai (iki 2004 04 01).

3.3. Medžioklės būdai:

3.3.1. medžioklė varant (kanopinių žvėrių, vilkų, lapių, kiškių, fazanų), tylusis varymas;

3.3.2. medžioklė tykojant:

3.3.2.1. medžioklė tykojant prie natūralių pašarų, masalo ar feromoninių jaukų (kanopinių žvėrių, plėšriųjų žvėrių, bebrų, ondatrų, kiškių ir kt.);

3.3.2.2. medžioklė tykojant slėptuvėje arba priedangoje paukščių perskridimo vietose (žąsų, ančių, karvelių);

3.3.2.3. medžioklė tykojant, kai gyvūnai priviliojami su vilbynėmis arba kitaip imituojant jų balsus (elniųjų žvėrių, vilkų, lapių, jerubių, ančių);

3.3.2.4. medžioklė tykojant, kai gyvūnai priviliojami naudojant jų iškamšas, muliažus, profilius (ančių, žąsų, karvelių, varninių paukščių);

3.3.2.5. medžioklė tykojant su paukščiu viliokliu (krykšte, apuoku) (gaigalų, varninių paukščių);

3.3.2.6. medžioklė tykojant paukščių tuokvietėse (kurtinių, tetervinų);

3.3.2.7. medžioklė tykojant, kai pasinaudojama tuoktuviniu slankų elgesiu (slankų);

3.3.2.8. medžioklė tykojant iš laivelio (ančių, laukių);

3.3.3. medžioklė sėlinant:

3.3.3.1. medžioklė sėlinant (taip pat ir irkline valtimi) prie natūraliai besielgiančių gyvūnų;

3.3.3.2. medžioklė sėlinant prie šunų sustabdytų arba pabaidytų gyvūnų (kanopiniai žvėrys, plėšrieji žvėrys, kiškiai, medžiojamieji paukščiai);

3.3.3.3. medžioklė sėlinant, kai gyvūnai priviliojami su vilbynėmis arba kitaip imituojant jų balsus (elniųjų žvėrių, lapių, jerubių, ančių);

3.3.3.4. medžioklė sekant pėdsaku (kiaunių, kiškių);

3.3.4. medžioklė su šunimis:

3.3.4.1. medžioklė su urviniais šunimis (lapių, mangutų, barsukų, bebrų);

3.3.4.2. medžioklė su laikomis arba kurtais, kai šuo pasiveja ir pagauna žvėrį (plėšriųjų žvėrių, kiškių);

3.3.5. medžioklė grandine (lapių, kiškių);

3.3.6. medžioklė katilu (lapių, kiškių);

3.3.7. medžioklė su plėšriaisiais paukščiais (kiškių, lapių, kurapkų, fazanų, ančių, varninių paukščių);

3.3.8. medžioklė su spąstais, gaudyklėmis (plėšriųjų žvėrių, bebrų, ondatrų);

3.3.9. medžioklė su vėliavėlėmis (vilkų, lapių);

3.3.10. kombinuota medžioklė: kai medžiojant visame miške arba jo dalyje naudojami ir medžioklės varant, ir medžioklės tykojant elementai (kanopinių žvėrių, plėšrūnų);

3.3.11. žvėrių ir paukščių gaudymas tyrimų arba perkėlimo tikslais.

3.4. Lietuvoje draudžiami žvėrių ir paukščių medžiojimo būdai: naudojant nuodingas medžiagas, kilpas, savišaudžius įrengimus, gaudymo duobes, iš autotransporto ir kiti, nenurodyti Medžioklės taisyklėse kaip teisėti.

3.5. Gyvūnų elgsenos panaudojimas jų medžioklėje:

3.5.1. žvėrių ir paukščių medžioklė rujos arba tuoktuvių metu;

3.5.2. žvėrių ir paukščių medžioklė jų mitybinio aktyvumo metu;

3.5.3. paukščių medžioklė jų pastovių perskridimų vietose;

3.5.4. sužeistų žvėrių ir paukščių elgsena;

3.5.5. sužeistų gyvūnų paieška.

3.6. Atrankinė kanopinių žvėrių medžioklė:

3.6.1. bendrieji atrankinės medžioklės principai;

3.6.2. briedžių, tauriųjų elnių, stirnų, šernų atranka;

3.6.3. tinkamiausi atrankinei medžioklei medžioklės būdai.

3.7. Medžiokliniai ginklai ir šaudmenys:

3.7.1. šaunamojo ginklo istorija;

3.7.2. medžioklinių šautuvų klasifikacija;

3.7.3. lygiavamzdžio šautuvas, jo dalys;

3.7.4. graižtvinis medžioklinis šautuvas ir jo dalys;

3.7.5. kombinuotas medžioklinis šautuvas;

3.7.6. lygiavamzdžio šautuvo šovinio tūtelės, kapsulės, kamščiai, parakas;

3.7.7. šratai, grankulkės ir kulkos lygiavamzdžiams šautuvams;

3.7.8. lygiavamzdžio šautuvo šovinių užtaisymas;

3.7.9. lygiavamzdžio šautuvo šūvio balistika;

3.7.10. graižtvinio medžioklinio šautuvo šoviniai;

3.7.11. graižtvinio šautuvo šūvio balistika;

3.7.12. medžioklinio šautuvo pasirinkimas;

3.7.13. lygiavamzdžio šautuvo prišaudymas ir šaudymas iš jo medžioklėje;

3.7.14. graižtvinio šautuvo prišaudymas ir šaudymas iš jo medžioklėje;

3.7.15. optiniai taikikliai;

3.7.16. medžioklinio šautuvo laikymas ir priežiūra;

3.7.17. medžioklinių šautuvų sistemos, juos gaminančios firmos;

3.8. Žvėrių ir paukščių gaudymo priemonės:

3.8.1. gyvagaudžiai spąstai, gaudyklės;

3.8.2. spyruokliniai ir prispaudžiantys spąstai;

3.8.3. tinklai, graibštai, gaudyklės audinėms, ondatroms ir bebrams gaudyti;

3.8.4. bučiai, venteriai ir užkrentantys tinklai kurapkoms, fazanams, antims gaudyti (žiedavimui, perkėlimui, perlaikymui);

3.8.5. tinklai kanopiniams žvėrims, kiškiams, paukščiams gaudyti (žymėjimui, perkėlimui);

3.8.6. varninių ir plėšriųjų paukščių gaudyklės;

3.8.7. aptvarai kanopinių žvėrių gaudymui (žymėjimui, perkėlimui).

3.9. Medžioklinis inventorių: žiūronai, kompasas, vėliavėlės, vilbynės profiliai, maketai, bokšteliai, uždangos, medžiokliniai peiliai, medžioklinis krepšys, šovininė, medžiotojo apranga, apavas ir kt.

3.10. Medžiokliniai šunys, medžioklėje naudojami plėšrieji paukščiai, paukščiai viliokliai, kiti medžioklėje panaudojami gyvūnai:

3.10.1. šuns kilmė, kinologija;

3.10.2. šuns eksterjeras, konstitucija, standartai, veislių grupės;

3.10.3. britų vižlai, kontinento vižlai, terjerai, spanieliai, retriveriai, taksai, pėdsekiai, skalikai, laikos, kurtai:

3.10.3.1. Lietuvoje medžioklei naudojamos šunų veislės;

3.10.3.2. panaudojimas medžioklėje;

3.10.3.3. darbinių savybių ypatumai;

3.10.4. medžioklinio šuns pasirinkimas;

3.10.5. kalės ir šuniukų priežiūra, auklėjimas;

3.10.6. suaugusio šuns priežiūra;

3.10.7. šuns mokymas;

3.10.8. šunų apžiūros, parodos, darbinių savybių bandymai;

- 3.10.9. šunų ligos;
- 3.10.10. medžioklėje naudojami plėšrieji paukščiai;
- 3.10.11. paukščiai viliokliai: krykštė, apuokas;
- 3.10.12. žebenkštis, šeškas ir kiti medžioklėje naudojami gyvūnai.
- 3.11. Medžioklės produkcija:
  - 3.11.1. pirminis kanopinių žvėrių išdorojimas;
  - 3.11.2. pirminis smulkiosios faunos išdorojimas;
  - 3.11.3. kailių lupimo būdai, kailių pirminis paruošimas, pagrindinių medžiojamųjų žvėrių rūšių kailių lupimo būdai;
  - 3.11.4. veterinariniai reikalavimai dorojant žvėris, veterinariniai tyrimai;
  - 3.11.5. laukienos pirminis paruošimas, brandinimas, išsaugojimas, naudojimas.

4 TEMA: MEDŽIOKLĖS TROFĖJAI

- 4.1. Medžioklės trofėjai, vertinami pagal CIC sistemą.
- 4.2. Kiti (mažieji) trofėjai.
- 4.3. Medžioklės trofėjų paruošimas:
  - 4.3.1. šerno iltys;
  - 4.3.2. elnių ir dykaragių žvėrių ragai;
  - 4.3.3. plėšriųjų žvėrių kaukolės;
  - 4.3.4. plėšriųjų žvėrių kailiai.
- 4.4. Medžioklės trofėjų saugojimas.
- 4.5. Medžioklės trofėjų apžiūros ir parodos.
- 4.6. Medžioklės trofėjų vertinimas.

5 TEMA: MEDŽIOKLĖS TRADICIJOS IR ETIKA

- 5.1. Etiniai ir moraliniai medžioklės principai.
- 5.2. Medžioklės terminologija, signalai, rikiuotės.
- 5.3. Laimikio pagerbimas miške. Simbolinės šakelės.
- 5.4. Šakelių panaudojimas informacijai perduoti.
- 5.5. Laimikio pagerbimas po medžioklės (išguldymas).
- 5.6. Ginčų dėl laimikio sprendimas.
- 5.7. Medžiotojo elgesys prieš ir po šūvio.
- 5.8. Medžiotojų tradicijos, medžiotojų šventės, medžiotojų apranga, medžiokliniai papuošalai.

6 TEMA: MEDŽIOKLĖTYRA IR BIOTECHNIJA

- 6.1. Medžiojamųjų gyvūnų gyvenamoji aplinka, mitybos vietos, pašarai:
  - 6.1.1. miškai, jų skirstymas pagal tinkamumą medžiojamiesiems gyvūnams;
  - 6.1.2. laukai ir žemės ūkio naudmenos, jų tinkamumas medžiojamajai faunai;
  - 6.1.3. pelkės ir jų vandenys, jų tinkamumas medžiojamajai faunai;
  - 6.1.4. medžiojamųjų žvėrių ir paukščių mitybos vietos miškuose, laukuose, žemės ūkio naudmenose, pelkėse ir vandenyse;
  - 6.1.5. pašariniai augalai, tinkami žvėrimis ir paukščiams;
  - 6.1.6. teritorijos miškingumo, miškų ir laukų dydžio ir konfigūracijos reikšmė medžiojamajai faunos gausumui;
  - 6.1.7. pamiškės efektas;
  - 6.1.8. miško augalų bendrijos ir jų reikšmė žvėrių mitybai ir slėpimuisi.
- 6.2. Ūkinės žmonių veiklos įtaka medžiojamiesiems gyvūnams:
  - 6.2.1. plyni miško kirtimai;
  - 6.2.2. neplynieji miško kirtimai;
  - 6.2.3. miško želdymas;
  - 6.2.4. miškų nusausinimas;
  - 6.2.5. laukų melioracija;
  - 6.2.6. žemės ūkio darbų mechanizavimas ir chemizavimas;
  - 6.2.7. sėjomainos;
  - 6.2.8. dirbtiniai vandens telkiniai;
  - 6.2.9. keliai, autostrados, geležinkeliai.
- 6.3. Medžiojamųjų gyvūnų apskaita, tankumas, kaimenės tvarkymas:

- 6.3.1. kanopinių žvėrių apskaitos metodai (vizualinis, kvartalinis, dvikartinis – kvartalinis, išvaymo iš kvartalų, stebint prie šėryklų, rujos metu, pagal žiemos išmatų krūveles, aviaapskaita) ir laikas;
- 6.3.2. urvinių žvėrių apskaitos metodai ir laikas;
- 6.3.3. kiškių, kurapkų apskaitos metodai ir laikas;
- 6.3.4. bebrų, ondatrų apskaitos metodai ir laikas;
- 6.3.5. vandens paukščių apskaitos metodai ir laikas;
- 6.3.6. kanopinių žvėrių tankumas, tankumo normos;
- 6.3.7. briedžių kaimenės racionalus tvarkymas;
- 6.3.8. taurių elnių kaimenės racionalus tvarkymas;
- 6.3.9. stirnų kaimenės racionalus tvarkymas;
- 6.3.10. šernų kaimenės racionalus tvarkymas;
- 6.3.11. miško želdinių ir žemės ūkio kultūrų apsaugos nuo žvėrių daromos žalos priemonės.
- 6.4. Medžiojamųjų gyvūnų gausinimas. Palankių gyvenamosios aplinkos sąlygų sudarymas:
- 6.4.1. palankūs faunai bei specialūs miško kirtimai;
- 6.4.2. drebulių kirtimo atliekų panaudojimas pašarams;
- 6.4.3. specialūs miško želdiniai;
- 6.4.4. remizės;
- 6.4.5. ramybės zonos;
- 6.4.6. pašariniai laukeliai;
- 6.4.7. pašariniai augalai;
- 6.4.8. medžiojamosios faunos išsaugojimo priemonės žemės ūkio darbų metu;
- 6.4.9. sniego valymas nuo žiemkenčių, uogienojų ir kitų gyvūnų mėgstamų kultūrų;
- 6.4.10. papildomas šėrimas (sultingaisiais, grubiaisiais, koncentruotais, mineraliniais pašarais), šėrimo normos;
- 6.4.11. biotechniniai įrenginiai (šėryklos, ėdžios, laižyklos, pašiūrės, slėptuvės, pašarų sandėliai ir kt.);
- 6.4.12. vandens paukščių gyvenamųjų ir mitybos sąlygų gerinimas ir išsaugojimas;
- 6.4.13. laukų faunos gyvenimo ir mitybos sąlygų gerinimas ir išsaugojimas;
- 6.4.14. gyvūnų aklimatizacija ir reaklimatizacija;
- 6.4.15. gyvūnų veisimas nelaisvėje (vištinių paukščių, vandens paukščių, kiškių, kanopinių žvėrių ir kt.);

6.4.16. kurapkų gaudymas ir perlaikymas voljeruose per žiemą;

6.4.17. mangutų, varninių paukščių, benamių šunų ir kačių įtaka smulkiosios medžiojamosios faunos gausumui, jų skaičiaus reguliavimas.

6.5. Medžiojamųjų žvėrių ir paukščių ligos:

- 6.5.1. infekcinės ligos;
- 6.5.2. invazinės ligos;
- 6.5.3. neužkrečiamos ligos;
- 6.5.4. ligų profilaktinės priemonės.

7 TEMA: APLINKOS APSAUGA

7.1. Ekologijos mokslas. Pagrindinių ekologijos sąvokų trumpas aptarimas.

7.2. Valstybinė aplinkos apsaugos struktūra Lietuvoje.

7.3. Saugomos teritorijos:

- 7.3.1. rezervatai;
- 7.3.2. valstybiniai parkai, jų kategorijos;
- 7.3.3. draustiniai, jų kategorijos;
- 7.3.4. saugomi kraštovaizdžio objektai;
- 7.3.5. kitos saugomos teritorijos.

7.4. Lietuvos raudonoji knyga:

- 7.4.1. tikslas ir paskirtis;
- 7.4.2. struktūra, sudarymo principai;
- 7.4.3. trumpas rūšių, įtrauktų į Raudonąją knygą, aptarimas.

7.5. Priešgaisrinė-sanitarinė miškų apsauga.

8 TEMA: MEDŽIOKLĖS SAUGUMAS. PIRMOJI MEDICININĖ PAGALBA

8.1. Saugumo reikalavimai laikant medžioklinį ginklą namuose.

8.2. Saugumo reikalavimai transportuojant medžioklinį ginklą.

- 8.3. Saugus elgesys naudojant ginklą medžioklėje.
- 8.4. Saugus elgesys kolektyvinėse medžioklėse.
- 8.5. Draudimai, susiję su saugiu elgesiu medžioklėje.
- 8.6. Pirmoji medicininė pagalba.
- 8.7. Medžioklės vadovo ir medžiotojų veiksmai, įvykus nelaimingam atsitikimui, susijusiam su medžioklės taisyklių pažeidimu.

9 TEMA: PRAKTINIAI MEDŽIOJIMO ĮGŪDŽIAI

- 9.1. Medžioklinio ginklo naudojimo įgūdžiai:
  - 9.1.1. medžioklinio ginklo išardymas ir surinkimas;
  - 9.1.2. šaudymas į nejudančius taikinius (teorija ir praktiniai užsiėmimai);
  - 9.1.3. šaudymas į judančius taikinius (teorija ir praktiniai užsiėmimai):
    - 9.1.3.1. šaudymas į „bėgantį šerną“;
    - 9.1.3.2. šaudymas į „skraidančias lėkšteles“;
  - 9.1.4. saugaus elgesio, naudojant medžioklinį šautuvą, įgūdžiai:
    - 9.1.4.1. šautuvo naudojimas kolektyvinėse medžioklėse, medžiodant grandine, katilu, varant: šaudymo sektoriai ir kampai, šautuvo užtaisyimas ir ištaisyimas, elgesys su šautuvu, laukiant laimikio, pereinant iš vienos medžiojimo vietos į kitą, medžiotojų susibūrimo vietose;
    - 9.1.4.2. šautuvo naudojimas tykojant: šautuvo užtaisyimas ir ištaisyimas, elgesys su šautuvu lipant į tykojimo bokštelį ir išlipant iš jo, šaudymo sektorių pasirinkimas;
    - 9.1.4.3. šautuvo naudojimas paukščių medžioklėse;
    - 9.1.4.4. šautuvo naudojimas individualioje medžioklėje.
- 9.2. Medžiojamųjų gyvūnų atpažinimo įgūdžiai:
  - 9.2.1. gyvūnų atpažinimo įgūdžių ugdymas panaudojant nuotraukas, piešinius, medžioklės trofėjus, iškamšas, esant galimybei – muziejų kolekcijas;
  - 9.2.2. gyvūnų atpažinimo įgūdžių ugdymas pasinaudojant turimomis galimybėmis juos stebėti aptvaruose arba gamtoje;
  - 9.2.3. gyvūnų pėdsakų ir veiklos žymių atpažinimo įgūdžių ugdymas panaudojant nuotraukas, piešinius, schemas ir turimas galimybes rasti juos gamtoje.

III. STAŽUOTĖ

Stažuotės metu stažuotojas privalo praktiškai susipažinti su:

1. medžioklės organizavimu ir eiga:
  - 1.1. medžioklės vadovo, medžiotojų, šunų vedlių, varovų vadovo, varovų pareigomis ir teisėmis;
  - 1.2. medžioklės dokumentais, medžioklės lapų ir licencijų užpildymo tvarka;
  - 1.3. varymų planavimu;
  - 1.4. tykojimo ar sėlinimo teritorijų pasiskirstymu;
  - 1.5. tykojimo bokštelių statyba ir įrengimu.
2. Medžioklės įrankiais, priemonėmis ir būdais.
3. Saugaus elgesio medžioklėje reikalavimais:
  - 3.1. saugiu elgesiu medžioklėse su varovais;
  - 3.2. saugiu elgesiu medžiodant grandine ar katilu;
  - 3.3. saugiu elgesiu tykojant, sėlinant;
  - 3.4. saugiu elgesiu medžiodant paukščius;
4. Medžioklės tradicijomis ir etika.
5. Medžiojamaisiais žvėrimis ir paukščiais, sutinkamais stažavimosi plotuose, jų pėdsakais ir veiklos žymėmis, elgsena, apskaitos būdais.
6. Medžiojamųjų gyvūnų gausinimo ir jų gyvenamosios aplinkos gerinimo būdais ir priemonėmis:
  - 6.1. biotechninių įrenginių (šėryklų, ėdžių, druskos laišyklų, slėptuvių kurapkoms ir kt.) gamyba ir panaudojimu;
  - 6.2. medžiojamųjų gyvūnų mitybos sąlygų pagerinimu žiemos metu (pašarais, jų parinkimu ir pateikimu gyvūnams, kitomis priemonėmis);
  - 6.3. remizių ir pašarinių laukelių įrengimu ir panaudojimu;
  - 6.4. vandens paukščių veisimosi sąlygų pagerinimu (dirbtinių lizdavičių gamyba ir įrengimu);
  - 6.5. plėšrūnų skaičiaus reguliavimu;
  - 6.6. ramybės zonomis, plotų joms parinkimu.
7. Veterinariniais reikalavimais medžioklėje:

- 7.1. pirminio žvėrių apdorojimo aikštelės įrengimu;
  - 7.2. šernienos mėginių veterinariniams tyrimams paėmimu ir pateikimu;
  - 7.3. pirminiu sumedžiotų žvėrių ir paukščių apdorojimu.
-